

Spolupráce Česka a Polska při řešení nových výzev v oblasti hydrobiologie

14.12.2023 - | Ministerstvo životního prostředí ČR

V rámci česko-polské přeshraniční spolupráce proběhlo letos v září 2023 expertní jednání zaměřené mimo jiné na kvalitu povrchových vod v souvislosti s důlní činností v OKD.

Při něm proběhla diskuse také o přítomnosti řasy *Prymnesium parvum* (laicky zlatá řasa) a jejího vlivu na populace ryb ve vodních tocích. Polsko u této příležitosti vzneslo požadavek na provedení konkrétních rozborů.

Řasa *Prymnesium parvum* je původem mořský druh, který se přirozeně vyskytuje v poloslaných (brakických) vodách, nejbližší např. v Baltském moři. Samotná řasa pro vodní organismy škodlivá není, škodlivý je toxin zvaný prymnesin, který řasa produkuje. Ve vnitrozemí se přirozeně nevyskytuje, nicméně vhodné podmínky mohou nastat, pokud dojde ke zvýšení slanosti vodního toku. To se může stát např. v důsledku vypouštění zasolených důlních vod.

Protože je v Polsku výskyt této řasy prokázán právě v těchto vodách se zvýšenou salinitou, požádala polská delegace o provedení rozborů v oblasti, kde dochází k vypouštění důlních vod OKD do vodního toku (vodní plocha Kozinec). Možnou spojnici pro přenos zlaté řasy do České republiky by se v takovém případě mohl stát přelet vodních ptáků právě z polských řek nebo Baltu.

Česká strana na jednání přislíbila provedení těchto rozborů, které se následně uskutečnily na podzim tohoto roku. Rozbory pro přítomnost zlaté řasy byly provedeny odbornými pracovníky státního podniku Povodí Odry. Vzhledem k tomu, že v České republice neexistuje žádné odborné pracoviště, které by se zabývalo testováním a analýzami prymnesinů ve vodách, byla oslovena Univerzita veterinární medicíny ve Vídni. Testování přítomnosti prymnesinů ve vodách je nové, neprobádané a složité, dosud ani není shoda mezi vědeckými pracovišti na vhodné metodice převodu výsledků z měření na skutečné koncentrace toxinu ve vodách.

Pro transparentnost bilaterální komunikace a k další spolupráci na monitoringu dnes Česká republika prostřednictvím Ministerstva životního prostředí předává Polsku zjištěné výsledky.

Oba rozbory se ukázaly jako pozitivní, tzn. že ve vodní ploše Kozinec byl prokázán výskyt zlaté řasy i souvisejícího toxinu. V obou případech se však jedná o bezpečné hodnoty.

Ohledně hodnot výskytu zlaté řasy jde o hodnoty srovnatelné se zastoupením jiných běžných druhů fytoplanktonu. V případě toxinů (prymnesinu) použitá metoda hmotnostní spektrometrie ukazuje zhruba desetkrát nižší hodnoty, než referenční (zjištěné na řece Odře ve Frankfurtu nad Odrou v roce 2022) a vlivem zjištěných hodnot by nemělo docházet k ohrožení ryb ani životního prostředí. Podle dohodnutého protokolu z expertního jednání bude nyní zřízena expertní česko-polská skupina, která se bude zabývat nastavením podoby monitoringu tak, aby byly dále hodnoty ve vodní ploše Kozinec sledovány a nadále nedocházelo k žádným škodám na životním prostředí.

Ohledně hodnot výskytu zlaté řasy jde o hodnoty srovnatelné se zastoupením jiných běžných druhů fytoplanktonu. V případě toxinů (prymnesinu) použitá metoda hmotnostní spektrometrie ukazuje zhruba desetkrát nižší hodnoty, než referenční (zjištěné na řece Odře ve Frankfurtu nad Odrou v roce 2022) a vlivem zjištěných hodnot by nemělo docházet k ohrožení ryb ani životního prostředí. Podle dohodnutého protokolu z expertního jednání bude nyní zřízena expertní česko-polská skupina,

která se bude zabývat nastavením podoby monitoringu tak, aby byly dále hodnoty ve vodní ploše Kozinec sledovány a nadále nedocházelo k žádným škodám na životním prostředí.

https://www.mzp.cz/cz/news_20231214_spoluprace-ceska-a-polska-pri-reseni-novych-vyzev-v-oblasti-hydrobiologie